ԿՈՆՎԵՆՑԻԱ
Քիմիական զենքի մշակումը, արտադրումը, կուտակումը եւ կիրառումը արգելելու ու այն վերացնելու մասին

ՀՀ ԱԳՆ Սպառազինությունների վերահսկման
ու միջազգային անվտանգության վարչություն
Կոնվենցիայի ազգային մարմնի ղեկավար
Արշակ Մանուկյան

- Քիմիական զենքի օգտագործումն անտիկ աշխարհում
- I աշխարհամարտ
- Հետագա տարիներ եւ II աշխարհամարտ
- Սպառազինությունների վերահսկման նախնական ջանքեր
- Ժնեւյան արձանագրություն
- Քիմիական ահաբեկչություն

Ինչ է քիմիական զենքը

?

Քիմիական զենքի Կոնվենցիան կրկին հաստատում է այն սկզբունքները եւ նպատակները, որոնք ամրագրված էին 1925 թվականի Արձանագրությամբ, ինչպես նաեւ Վաշինգտոնում, Լոնդոնում եւ Մոսկվայում 1972 թվականի ապրիլի 10-ին ստորագրված բակտերիոլոգիական (կենսաբանական) եւ թունավոր զենքի պաշարների արգելման, մշակման, արտադրության, կուտակման եւ դրանց ոչնչացման մասին Կոնվենցիայով: Սույն Կոնվենցիայի դրույթների իրականացման միջոցով նպատակ է դրված լիովին բացառել քիմիական զենքի կիրառման հնարավորությունը, լրացնելով այդպիսով 1925 թվականի Ժնեւյան Արձանագրությամբ ընդունված պարտականությունները, քիմիայի բնագավառի ձեռքբերումները օգտագործելու բացառապես խաղաղ նպատակներով ու մարդկության բարեկեցության համար:

Կոնվենցիայի ազգային օրենսդրությանը վերաբերող դրույթներ

- Հոդված VII
  - քրեական օրենսդրություն
  - արգելում
  - օրենքի կիրառում
  - քրեորեն պատժելի արարքների էքստիրետորիալ կիրառում
  - համագործակցություն և օրենսդրական աջակցություն
  - ՔԶԱԿ-ին տեղեկատվության տրամադրում

Հոդված I - արգելվում է

1. Սույն Կոնվենցիայի յուրաքանչյուր մասնակից պետություն պարտավորվում է երբեք եւ ոչ մի պարագայում.

ա) չմշակել, չտարածել, ձեռք չբերել այլ կերպ, չկուտակել կամ չպահել քիմիական զենք կամ չփոխանցել ուղղակի կամ անուղղակի քիմիական զենք որեւէ մեկին,

բ) չկիրառել քիմիական զենք,

գ) չանցկացնել որեւէ ռազմական պատրաստություն քիմիական զենքի կիրառման համար,

դ) չօգնել, չխրախուսել կամ չդրդել որեւէ ձեւով որեւիցե մեկին ցանկացած գործողության անցկացման, որն արգելվում է մասնակից պետություններին սույն Կոնվենցիայով:

5. Յուրաքանչյուր մասնակից պետություն պարտավորվում է անկարգությունների դեմ պայքարում, որպես պատերազմի վարման միջոց, չօգտագործել քիմիական միջոցներ:

Ներգրավում

- երբեք, որեւէ պարագայում

  խաղաղության կամ պատերազմի ժամանակ (միջազգային կամ տեղական հակամարտություն)

- փոխանցել ուղղակի կամ անուղղակի

  վերաբերում է էական կամ ոչ էական փոխադրումները, էական կամ ոչ էական նպատակներով

- չօգնել, չխրախուսել կամ չդրդել որեւէ ձեւով որեւիցե մեկին

  ծածկում է ահաբեկչական գործունեությունը կամ որեւէ աջակցությունը ահաբեկչությանը

Քիմիական զենքի սահմանումը

Հոդված II

1. Քիմիական զենք նշանակում է, ամբողջությամբ կամ առանձին վերցրած, հետեւյալը.

ա) թունավոր քիմիկատներ եւ դրանց պրեկուրսորներ՝ բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք այն նպատակների համար են, որոնք արգելված չեն սույն Կոնվենցիայով՝ այն պայմանով, որ տեսակները եւ քանակությունը համապատասխանում են այդպիսի նպատակներին,

բ) ռազմամթերք եւ սարքավորումներ …

գ) ցանկացած սարքավորում՝ հատուկ նախատեսված անմիջականորեն օգտագործման համար ռազմամթերքի եւ սարքերի կիրառման կապակցությամբ …

Թունավոր քիմիկատի սահմանումը

Հոդված II

2. Թունավոր քիմիկատ նշանակում է.

ցանկացած քիմիկատ, որը կենսական ընթացքների վրա իր քիմիական ազդեցության հաշվին կարող է առաջացնել մահացու դեպքեր, ժամանակավոր շարքից հանող ազդեցություն կամ մարդուն կամ կենդանիներին մշտատապապես վնաս պատճառել: Դրանց պատկանում են բոլոր այդպիսի քիմիկատները՝ անկախ իրենց ծագումից կամ արտադրության միջոցից եւ անկախ նրանից՝ արտադրված են դրանք օբյեկտներում, թե՞ որեւէ այլ տեղ:

Հոդված II, կետ 9. Սույն Կոնվենցիայով չարգելվող նպատակներ նշանակում է

ա) արդյունաբերական, գյուղատնտեսական, հետախուզական, բժշկական, դեղագործական կամ այլ խաղաղ նպատակներ,

բ) պաշտպանական նպատակներ, նպատակներ, որոնք անմիջականորեն կապված են թունավոր քիմիկատներից պաշտպանության և քիմիական զենքից պաշտպանության հետ,

գ) ռազմական նպատակներ, որոնք կապված են քիմիական զենքի կիրառման հետ եւ կախված չեն քիմիկատների թունավոր հատկանիշների օգտագործումից՝ որպես պատերազմի վարման միջոցներ,

դ) իրավապահ նպատակներ, ներառյալ երկրում անկարգությունների դեմ պայքարը:

Առեւտրային պարտավորություններ

- Սանդղակ 1 - Ոչ անդամ պետությանը փոխանցումը արգելվում է, անդամ պետությանը միայն հատուկ նպատակների համար
- Սանդղակ 2 - արտահանում կամ ներմուծում ոչ անդամ պետությանը արգելվում է
- Սանդղակ 3 - արտահանում կամ ներմուծում ոչ անդամ պետությանը վերահսկվում է
- Քիմիակտների յուրաքանչյուր փոխանցում ենթակա հայտարարագրման

անհրաժեշտ միջոցների ձեռնարկում

Հոդված VI, կետ 2.

«Յուրաքանչյուր մասնակից պետություն անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկում՝ ապահովելու, որ թունավոր քիմիկատները եւ դրանց պրեկուրսորները մշակվեն, արտադրվեն, ձեռք բերվեն այլ կերպ, պահպանվեն, փոխանցվեն ու օգտագործվեն իր տարածքի սահմաններում կամ այլ տեղ՝ իր իրավազորության կամ հսկողության ներքո, սույն Կոնվենցիայով չարգելվող նպատակներով ...»

Հոդված VII: ընդունել անհրաժեշտ միջոցներ

բ) չի թույլատրում ցանկացած տեղ՝ իր հսկողության ներքո, իրականացնել ցանկացած գործունեություն, որն արգելվում է մասնակից պետությանը սույն Կոնվենցիայով, եւ

գ) տարածում է իր քրեական օրենսդրությունը՝ ընդունված «ա» ենթակետին համապատասխան, ցանկացած գործունեության վերաբերյալ՝ սույն Կոնվենցիայով մասնակից պետությանը արգելվող, որը իրականացվում է որեւէ տեղ՝ ֆիզիկական այն անձանց կողմից, որոնք ունեն իր քաղաքացիությունը՝ միջազգային իրավունքին համապատասխան:

Հոդված VII: ընդունել անհրաժեշտ միջոցներ

1. Յուրաքանչյուր մասնակից պետություն, իր սահմանադրական ընթացակարգերին համապատասխան, անհրաժեշտ միջոցներ է ձեռնարկում սույն Կոնվենցիայով իր պարտավորությունների կատարման համար: Մասնավորապես, նա.

ա) արգելում է ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց, որոնք որտեղ էլ գտնվեն՝ իր տարածքում կամ որեւէ այլ տեղ՝ իր իրավազորության ներքո, ինչպես ճանաչված է միջազգային իրավունքով, իրականացնել ցանկացած գործունեություն՝ սույն Կոնվենցիայով մասնակից պետությանը արգելվող, այդ թվում՝ ընդունում է քրեական օրենսդրություն այդպիսի գործունեության առնչությամբ,

Քրեական օրենսգրքով արգելվող գործունեություն

Որեւէ անձ իրավունք չունի:

[Յոդված I:]

- զարգացնել, արտադրել, ձեռք բերել, կուտակել, պահել, ուղղակի կամ անուղղակի փոխանցել որեւէ մեկին;
- օգտագործել քիմիական զենք;
- անցկացնել որեւէ ռազմական պատրաստություն քիմիական զենքի կիրառման համար, ;
- որպես պատերազմի վարման միջոց, չօգտագործել քիմիական միջոցներ:
- չօգնել, չխրախուսել կամ չդրդել որևէ ձևով որևիցե մեկին ցանկացած գործողության անցկացման

[Տեսչությունների հավելված, Մասեր VI, VII and VIII:]

- արտադրել 1-ին սանդղակի քիմիկատներ առաց կառավարության թույտվության
- փոխանցել կամ ստանալ ոչ անդամ պետության որեւէ անձից սանդղակ 1-ի եւ/կամ or 2-ի քիմիկատ
- վերափոխանցել սանդղակ 1-ի քիմիկատ
- փոխանցել սանդղակ 3-ի որեւէ քիմիկատ ոչ անդամ պետությանը, առանց ունենալու այդ պետության համապատասխան պետական մարմնի վկողմից տրված վերջնական օգտագործողի հավաստագիրը

Ո՞րն է ռիսկի գործոնը…

Պետություն…

- քիմիական զենքերն ունեն փոքր ռազմավարական արժեք
- քիմիական զենքերը չեն կարող հաղթել պատերազմներում
- դրանց օգտագործումը կունենա միջազգային հետեւանքներ

Ոչ պետական կազմավորումներ…

- քիմիական զենքերը կծնեն ահաբեկչություն եւ ավերումներ

Երաշխավորել քիմիայի խաղաղ օգտագործում

Քիմիկատները կարող են դառնալ անհաբեկչության աղբյուր

կամ

կարող են դառնալ սնունդ(պարարտանյութ), նպաստել առողջությանը, բարձրացնել կյանքի որակը

Վերջ, կարող եք արթնանալ!!!

ՀԱՐՑԵ՛Ր